

VERZET UIT CHRISTELIJKE OVERTUIGING

Berendje van Assen.

Derk van Assen.

Derk en Berendina – of Berendje – van Assen wonen aan het begin van de Tweede Wereldoorlog aan de Cannerveg 24A in Maastricht. Derk is deurwaarder van de directe belasting en een man van aanzien in de stad. Dat komt ook omdat hij voorzitter is van de Christelijke Vakbond voor Belastingambtenaren. Derk en Berendina zijn overtuigd christelijk en lid van de Hervormde Kerk. Ze zijn bereid hun leven te riskeren om dat van anderen te redden. Ze geloven dat iedereen gelijk is voor God en handelen vanuit deze overtuiging.

BEIDEN ACTIEF IN HET VERZET

Vanaf het begin van de oorlog is Derk actief in het verzet. Aanvankelijk opereert hij alleen, maar al snel sluit hij zich aan bij de verzetsgroep-Versleyen. Die bestaat uit belastingambtenaren die binnen de LO werken, de Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers. Ook Berendje is lid van de LO. Daarnaast is Derk lid van Trouw, een nationale christelijke verzetsgroep. Door zijn sociale positie bevordert Derk de samenwerking tussen de protestantse en rooms-katholieke verzetsgroepen. Verder helpt hij bij de publicatie van illegale bladen en het opzetten van landelijke informatienetwerken. Derk en Berendina bieden zelfs hun huis aan als werkplek voor professionele documentvervalsers.

OPZETTELIJK BESMET

In de zomer van 1942 moet het Joodse gezin Schaap zich melden voor deportatie. Derk is bevriend met het gezin en zorgt voor een schuilplaats. Ook regelt hij vervalste persoonsbewijzen, waaruit de letter 'J' van Jood is verwijderd. Op 24 juli 1943 wordt Derk gearresteerd door de Sicherheitspolizei. Dat geldt ook voor het echtpaar Sandhaus-Hoffnung, dat bij hem is ondergedoken. Ze worden naar de gevangenis op de Minderbroedersberg gebracht. Daar wordt Derk wekenlang ondervraagd door Oberscharführer Nitsch. Ondertussen bedenken de leden van de LO een plan om Derk te bevrijden. Ze besmetten hem opzettelijk met paratyfus, zodat hij in het ziekenhuis zal worden opgenomen. Van daaruit zou hij eenvoudig bevrijd kunnen worden door leden van het verzet.

POSTUME onderscheidingen

De Duitsers doorzien het plan. Daarom geeft Brigadeführer Karl Eberhard Schöngardt van de Sicherheitspolizei (SIPO) in Den Haag bevel Van Assen direct te fusilleren. Georg Nitsch, Hans Conrad en Max Ströbel schieten hem op 14 september 1943 om acht uur 's ochtends dood in de Schadijse bossen bij Meterik (gemeente Horst, tegenwoordig Horst aan de Maas). Hij is juist in dit bosgebied omgebracht vanwege de verzetsactiviteiten die in Horst hebben plaatsgevonden.

Zijn echtgenote Berendina is intussen ook opgepakt. Nadat ze een tijd in de gevangenis in Maastricht heeft doorgebracht, komt ze via Haren in kamp Vught terecht. Van daaruit wordt ze op transport gezet naar concentratiekamp Ravensbrück, waar ze op 18 februari 1945 wordt vermoord. Ze is dan vijftig. Na de oorlog ontvangt het echtpaar Van Assen postuum de Yad Vashem-onderscheiding van de staat Israël en een Nederlandse onderscheiding voor hulp aan marine-, landmacht- en luchtmacht-officieren.

Dat we de plaats kennen Van Assen is doodgeschoten, danken we aan een oplettende Toon Jenniskens, die als jong kind van zijn broer Mathieu hoort hoe op de veertiende september 1943 diens paard gevorderd wordt. Mathieu wordt namelijk gesommeerd zijn paard ter beschikking te stellen voor het vlot trekken van een in het zand vastgelopen auto van de Duitse militairen die zojuist Van Assen hebben doodgeschoten. Na de oorlog kan Mathieu precies de plaats aanwijzen waar een ander heeft plaatsgevonden, en zo kan het lichaam van Van Assen opgedolven en herbegraven worden.

Gedenkruis voor Derk van Assen op de fusilladeplaats in Horst-Meterik. (Collectie Pieter Nijsten)

NATIONALE FEDERATIEVE RAAD VAN HET VOORMALIG VERZET NEDERLAND AFDELING LIMBURG

HERBLEN, 1 oktober 1959.

In verband met de definitieve samenstelling van de gegevens omtrent de gevallen in het verzet in Limburg, wordt U verzocht onderstaande vragenlijst nauwkeurig te willen invullen. Tevens verzoe- ken wij U een foto van betrokkene te willen bijvoegen of ons de moge- lijkheid tot het verkrijgen ener foto te willen aangeven. De foto's worden na gebruikmaking gestouriseerd. Voor Uw medewerking zeggen wij U gaarne dank.

VRAGENLIJST

Naam en voornamen	Grolleman, Berendina, echtgenote van Derk van Assen.
roepnaam	Berendina.
Geboorteplaats	Hasselt(O)
Geboortedatum	29 maart 1894.
Beroep	zonder
Laatste werkgever	---
Burgerlijke staat	getrouwd
Aantal kinderen	geen
Laatste adres	Maastricht, Cannerveg 124a.
Naaste familie met adressen	Zie formulier van haar echtgenoot Derk van Assen. <i>G. van Assen, Markt 11</i>
Korte omschrijving van verzetswerk	idem. <i>De demoversant</i>

Hulp aan ondergedoken Joodse burgers in de ruime zin van het woord.

Z.O.Z.

Vragenlijst uit 1959 voor nabestaanden Berendina Van Assen-Grolleman om de samenstelling van het verzet in kaart te brengen. (Collectie SHCL)

NATIONALE FEDERATIEVE RAAD VAN HET VOORMALIG VERZET NEDERLAND AFDELING LIMBURG

HERBLEN, 1 oktober 1959.

In verband met de definitieve samenstelling van de gegevens omtrent de gevallen in het verzet in Limburg, wordt U verzocht onderstaande vragenlijst nauwkeurig te willen invullen. Tevens verzoe- ken wij U een foto van betrokkene te willen bijvoegen of ons de moge- lijkheid tot het verkrijgen ener foto te willen aangeven. De foto's worden na gebruikmaking gestouriseerd. Voor Uw medewerking zeggen wij U gaarne dank.

VRAGENLIJST

Naam en voornamen	van Assen, Derk.
roepnaam	Derk.
Geboorteplaats	Hasselt,(O)
Geboortedatum	9 oktober 1891.
Beroep	Deurwaarder Dir. Belastingen Maastricht
Laatste werkgever	-----
Burgerlijke staat	getrouwd
Aantal kinderen	geen
Laatste adres	Maastricht, Cannerveg Nr. 124a
Naaste familie met adressen	<u>Broer</u> G.van Assen wonnende te Dedemsvaart, <i>Markt 11</i>

Korte omschrijving van verzetswerk

ondergronds verzetswerk
hulp aan piloten - het herbergen van Joodse burgers, verboden wapen bezit, het verstrekken van valie bescheiden enz.
Hulp aan Franse en Belgische gevluchte krijgs-gevangenen.

Z.O.Z.

Vragenlijst uit 1959 voor nabestaanden Derk Van Assen om de samenstelling van het verzet in kaart te brengen. (Collectie SHCL)